

Alena Pilná, Obrazy v inventářích netolických měšťanů v 18. století. Bakalářská práce. 2015

Bakalářská práce Aleny Pilné je věnována tématu, kterému již po několik desetiletí věnují historikové umění a kultury v Čechách a na Moravě, a totiž studiu měšťanské kultury raného novověku zaměřené na průzkum měšťanského soukromí. Cenným pramenem jsou pro něj pozůstalostní inventáře zachycující stav domácnosti zemřelého pořizované zpravidla v okamžiku, kdy bylo zapotřebí majetek sepsat a použít jej k vyrovnání nároků pozůstalých osob. Představují tedy vynikající zdroj informací o vybavení domácností předměty všeho druhu, z nichž kulturní a umělečtí historikové studují zejména zastoupení uměleckých předmětů (obrazů, grafik, méně pak soch) a knih, které dovolují sledovat nejen úroveň vzdělanosti, ale také konkrétní zájmy jednotlivců. Alena Pilná starší práce, jejichž autoři pracovali s pozůstalostními inventáři, dobře zná a jejich metodiku zčásti použila ke zpracování netolického fondu.

Poté, co autorka představila literaturu a prameny a stručně se zmínila o historii města, obrátila svou pozornost přímo ke studovanému materiálu. Konstatuje, že v Netolicích se dochovalo 71 pozůstalostních inventářů a ve 46 z nich jsou zmíněny umělecké předměty. Obrazů je v nich zachyceno celkem 437 v počtu od jednoho až do 51 v jedné domácnosti. Pozoruhodné je umístění obrazů, které byly většinou umístěny v privátních částech domu, v jednom případě dokonce v jakési soukromé oratoři či kapli. Z kategorií, které zajímají historika umění, a které jsou zjištělné z pozůstalostních inventářů, je na prvním místě tematika obrazů. V Netolicích bylo téma obrazů určeno u 224 z nich, tj. cca v 51 procentech případů. Bylo zjištěno, že dominantní skupinou jsou obrazy světců a světic, dále následují témata mariánská a třetí nejméně zastoupenou tematikou jsou náměty kristologické. Mezi světci je nejpočetněji zastoupen sv. Jan Nepomucký, evidentně nejpopulárnější český patron, následuje sv. Anna oblíbená jako patronka mateřství a rodiny a sv. Barbora a Josef ctění jako patroni dobré smrti. Překvapivě nízký byl počet obrazů se sv. Václavem. Bylo zjištěno početně silné zastoupení obrazů Panny Marie, což svědčí o silném mariánském kultu a evidentně také poutnictví na známá mariánská kultovní místa. V nich se prosadil regionální kult P. Marie Budějovické před obecným kultem P. Marie Staroboleslavské, Svatohorské a Karlovské, což by snad svědčilo o převaze poutních cest do jihočeského centra.

Autorka zpracovala zastoupení jednotlivých témat přehledně v tabulkách a je škoda, že až na několik výjimek se nevěnovala podrobněji zdůvodnění vyšší úcty či naopak neoblíby jednotlivých svatých postav. Autorka bohužel neřešila ani otázku autorství obrazů a jejich původ. Nejsou autoři uváděni? Mohly být obrazy dílem nějakého místního malíře? Pokusila se jen o sledování počtu obrazů v domácnostech v závislosti na movitosti jejich majitele – s celkem očekávaným závěrem,

že bohatší měli obrazů více a zřejmě dražších, tj. na plátně a ve zdobených rámech. Bohužel na průzkum knihovních fondů a jejich vztahu k obrazovým kolekcím autorce jakoby již nevyšel dech. To je škoda, protože práce má solidní materiálovou základnu postavenou na průzkumu pozůstalostních inventářů, který navíc – pokud vím, je zatím u nás jediným, který se vedle Prahy, Olomouce a Brna věnuje tomuto materiálu na malém městě.

Práci **doporučuji** k obhajobě a oceňuji známkou **velmi dobře**.

Michal Šroněk

